

Kázání: 230. O tradici, hnoji a srdci

Kázání

O tradici, hnoji a srdci

1. čtení: Žalm 15

1 Davidův . Hospodine, kdo smí pobývat v tvém stanu, kdo smí bydlet na tvé svaté hoře?

2 Ten, kdo žije bezúhonně, ten, kdo jedná spravedlivě, ten, kdo ze srdce zastává pravdu,

3 nemá pomlouvačný jazyk, druhému nedělá nic zlého, na svého druha nekydá hanu,

4 pohrdá tím, kdo je hoden zavržení, váží si těch, kdo se bojí Hospodina, nemění, co odpřisáhl, byť i ke své škodě,

5 nepůjčuje na lichvářský úrok, nedá se podplatit proti nevinnému. Ten, kdo takto jedná, nikdy se nezhroutí.

2. čtení: Marek 7, 1 - 23

1 Shromáždili se k němu farizeové a někteří ze zákoníků, kteří přišli z Jeruzaléma.

2 Uviděli některé z jeho učedníků, jak jedí znesvěcujícíma, to jest neomytýma rukama. (

3 Farizeové totiž a všichni židé se drží tradice otců a nejedí, dokud si k zápěstí neomyjí ruce.

4 A po návratu z trhu nejedí, dokud se neočistí. A je ještě mnoho jiných tradic, kterých se drží: ponořování pohárů, džbánů a měděných mis.)

5 Farizeové a zákoníci se ho zeptali: „Proč se tvoji učedníci neřídí podle tradice otců a jedí znesvěcujícíma rukama?“

6 Řekl jim: „Dobře prorokoval Izaiáš o vás pokrytcích, jak je psáno: ‚Tento lid ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne;

7 marná je zbožnost, kterou mne ctí, učíce naukám, jež jsou jen příkazy lidskými.‘

8 Opustili jste přikázání Boží a držíte se lidské tradice.“

9 A ještě řekl: „Jak dovedně rušíte Boží přikázání, abyste zachovali svou tradici!

10 Vždyť Mojžíš řekl: ‚Cti svého otce i svou matku‘ a ‚kdo zlořečí otci nebo matce, ať je potrestán smrtí.‘

11 Vy však učíte: Řekne-li někdo otci nebo matce: ‚To, čím jsem ti zavázán pomoci, je korbán (to jest dar Bohu),‘

12 již podle vás nemusí pro otce nebo matku nic udělat;

13 tak rušíte Boží slovo svou tradicí, kterou pěstujete. A takových podobných věcí činíte mnoho.“

14 Když znovu svolal zástup, řekl jim: „Slyšte mě všichni a rozumějte:

15 Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit; ale co z člověka vychází, to jej znesvěcuje.“

16 Kdo má uši k slyšení, slyš!

17 Když opustil zástup a vešel do domu, ptali se ho jeho učedníci na to podobenství.

18 Řekl jim: „Tak i vy jste nechápaví? Nerozumíte, že nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit,

19 poněvadž mu nevchází do srdce, ale do břicha a jde do hnoje?“ Tak prohlásil všechny pokrmy za čisté.

20 A řekl: „Co vychází z člověka, to ho znesvěcuje.

21 Z nitra totiž, z lidského srdce, vycházejí zlé myšlenky, smilství, loupeže, vraždy,

22 cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovážlivost.

Sestry a bratři, známé úsloví praví, že čistota je půl zdraví. A tak si už více než sto let myjeme ruce pěkně mýdlem, nádoby jarem a podlahy saponátem, bráníme dětem v požívání hlíny a živíme je sterilizovanou stravou. Jsme prostě přesvědčeni, že se tak vyhneme nákaze mikroby, kteří jsou původci mnoha zdravotních potíží.

V posledních pár desetiletích ovšem odborníci v daném odvětví ke zmíněnému přísloví s určitou nadsázkou připojují dovětek: čistota je sice půl zdraví, ale špína celé. Ukázalo se totiž, že přílišná čistota nelikviduje pouze zlé mikroby, ale také mikroorganismy dobré a prospěšné, kterých je v našich zažívajících ústrojích naprostá většina.

Aby mohly zdárně fungovat, potřebují tyhle breberky kontakt s vnějším prostředím. Jinak řečeno: dětem, ale i dospělákům, jediné prospěje, když jsou se špinou ve kontaktu, zejména s tou farmářskou, se zvířaty a s bujícími i tlejícími rostlinami.

Nejinak tomu je i v životě víry. Určitě už jste slyšeli o amerických Amiších, žijících v malých venkovských komunitách, kteří dosud namísto aut používají kočáry tažené koňmi. Drží se tradice otců, která stanoví, že od bezbožného světa je třeba držet se stranou. Podobně to mají ultraortodoxní Židé se svým rezervovaným postojem ke státu.

Nemusíme ovšem chodit tak daleko, i v našich končinách se lze setkat s věřícími, kteří mají za to, že se světem kolem není radno přicházet moc do styku.

Všechny takové a podobné skupiny vykazují jeden společný rys: kladou důraz na tradici, na zvyklosti a nejrůznější pravidla. Škála všelijakých nařízení je bohatá, ať už je to způsob přepravy, sestřih vousů, pokrývka hlavy, rozvrh dne, druh zaměstnání, a také všelijaké zákazy, mezi něž v našem prostředí donedávna patřil třeba tanec.

Tradice mají jednu velkou výhodu, drží společenství pohromadě; současně ovšem také jednu velkou nevýhodu, brání změnám a vymezují se často nepřátelsky vůči širší společnosti.

To se takhle jednou u Genezaretského jezera v Galileji objevili farizeové a znalci zákona. Přijeli až z Jeruzaléma a že prý se chtějí podívat na toho Ježíše. Pověst o tom, jak putuje po galilejských vesnicích a městečkách, jak káže, uzdravuje a vůbec provádí nezvyklé věci, se totiž donesla až do hlavního města.

Nevíme, jestli tuhle skupinu odborníků na víru někdo z Jeruzaléma vyslal nebo dorazili ze zvědavosti sami. Jedno je ale z jejich jednání zřejmé: přijeli na inspekci a chtějí se přesvědčit, co je tenhle Ježíš zač, zejména jestli správně věří – neboli jestli dodržuje všechno, co oni považují za důležité.

Farizeové nebyli žádní nýmandi, měli za sebou už 200 let poctivé a usilovné práce, a byli mezi lidmi široce uznáváni jako jistého druhu národní elita, která určuje směr. Jejich postoje byly zásadové. Zejména dbali na dodržování Mojžíšova zákona, navíc ještě, aby toho nebylo málo, na sobě dobrovolně uplatňovali ustanovení, která byla určena kněžím jeruzalémského chrámu.

Leccos v praxi samozřejmě museli upřesnit a rozvést do jednotlivých situací, to když Mojžíšův zákon některé eventuality nezmiňoval nebo neřešil. Za oněch 200 let už z toho byla poměrně rozsáhlá tradice, co se má a co se nemá. Ačkoli se tahle tradice zdůvodňovala zejména jako otázka věrnosti Bohu, nepřehlédnutelným rysem byla také snaha odlišit a oddělit se od pohanů, kteří Židy v podobě Římské říše ovládali.

V tohle ohledu ale experty na správnou víru z Jeruzaléma Ježíš zklamal. Hned poté, co dorazili, byli svědky závažného prohřešku. Někteří Ježíšovi učedníci si před jídlem neumyli ruce. Nešlo o hygienu, tenkrát o mikrobech skutečně nikdo neměl ani zdání. Šlo o princip. Farizeové měli do detailu vypracovaný systém zachovávání rituální čistoty. Jenže tihle učedníci jedli jak pohani! Jestli tohle Ježíšovi nevadí, pak je něco špatně! Copak na to řekne?

Ježíš na výtku reaguje citací z knihy proroka Izajáše o tom, že zbožnost založená na tradici je k ničemu. Na čem skutečně záleží, je lidské srdce, sídlo myšlení a citů.

Hned na to dá příklad. Podle Mojžíšova zákona má každý ctít své rodiče, což tenkrát znamenalo se o ně postarat, když už byli nemohoucí. Našli se ovšem tací, kdo se téhle povinnosti chtěli nějak zbavit. Zákon jim to sice neumožňoval, ale dal se obejít. V tradici totiž platilo, že odevzdat dar na provoz chrámu je to nejcennější, co člověk může pro Boha udělat. Když potom nebude mít prostředky na péči o rodiče, nedá se holt svítit, Bůh je přece přednější.

Tady prostě rozum a cit přicházejí zkrátka, a to je špatně. Jakákoliv sebezbožněji vypadající tradice nesmí mít navrch před soucitným srdcem, říká Ježíš rezolutně delegaci z Jeruzaléma.

O chvíli později pak citlivou otázku čistoty a nečistoty rozšíří i na jídlo. Před zástupem to neřekne naplno, ale v podobenství, nebo spíš v hádance: „Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit; ale co z člověka vychází, to jej znesvěcuje.“

Kdyby řekl naplno, co za chvíli pověděl svým učedníkům, leckdo by to chápal jako rouhání. Ježíš totiž tentokrát mířil ne proti tradici, ale přímo proti Mojžíšovu zákonu, kde je přesně vyjmenováno, co je čisté a může se jíst, a co je naopak nečisté a jíst se nesmí.

„Co člověk jí, nejde do srdce, ale do žaludku a potom do hnoje,“ vysvětlil Ježíš svým učedníkům. Důležité není to, co se jí, ale to, co vychází ze srdce, o čem se přemýšlí, jaké se vypouštějí emoce.

Že to jsou často nechutné a smradlavé splašky všichni víme. Stačí si otevřít nějaký zpravodajský server, stačí si přečíst pár komentářů pod článkem nebo příspěvkem na sociální síti. Dnešní doba s pokročilými komunikačními technologiemi nasvítla naší lidskou náтуру víc než kdy předtím. Nestačíme se divit kolik nesnášenlivosti, nenávisti, předsudků, lží, nechutností, podvodů a pastí mnohá lidská srdce denně vypouštějí. Tady je náš zakopaný pes! V porovnání s touhle špínou všechny zvyklosti, kdy se lidé vzájemně hlídají a poměřují, jestli jsou dostatečně věrní tradici, ztrácejí svůj význam.

Delegace farizeů a znalců zákona se do Jeruzaléma nejspíš vrátila nepříliš nadšená. Ježíš je zklamal. Slibovali si, že bude po všech stránkách, jak se sluší a patří, důsledný a zbožný, jenže on je to prachobyčejný liberál. Že uzdravuje a dává lidem novou naději? No a? Co je to všechno platné, když si neohlídá, aby si jeho učedníci před jídlem umyli ruce! Žijou si tam v té Galileji jako pohani!

Ještě že tihle odborníci z hlavního města neslyšeli, co Ježíš řekl o jídle. Nejspíš by ho rovnou chtěli ukamenovat. Netušili, že v jeho osobě se lámou dějiny. Že Mojžíšův zákon už svou úlohu vychovatele splnil, jak v jednom ze svých listů poznamenal apoštol Pavel. S Ježíšem přichází nový věk, Boží království, kde už není třeba šustit paragrafy a úzkostlivě strážít tradici. Nastal věk svobody.

Nyní je naše rozhodování závislé jen a jen na stavu našich srdcí, na tom jak jsou citlivá k dění kolem sebe, jak jsou otevřená vůči druhým lidem, jak tepou s dobou, ve které žijeme.

Nutno dodat, že sama od sebe se ta naše srdce správně rozhodovat těžko dokážou. Jsme jenom lidé a to, co z nás vychází, jak řekl Ježíš, často nebývá nic moc hezkého.

Je tu ale jedna možnost. Shromáždit se kolem Ježíše podobně jako jeho učedníci, a poslouchat, co říká, pozorovat, jak jedná. Pobyt v jeho blízkosti má prokazatelně blahodárné účinky. Natvrdlým zkamenělým srdcím se vrací tep, ztracená pružnost, pocit sounáležitosti s lidmi kolem a zejména soucit a solidarita. Ježíš je totiž ten nejlepší kardiolog.

PeČ

SPCH 1. 9. 2024

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)